

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2017

Lappajärven kunnanvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Lappajärven kunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää kunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitiilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kunnanhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteutukseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitiilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Lappajärvellä 24.toukokuuta 2018

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
Tilintarkastusyhteisö

Kati Mäntylä
JHT, HT

Lappajärven kunta
Tarkastuslautakunnan arviointikertomus
vuodelta 2017

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tehtävän suorittamiseksi tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomuksessa esittämiin tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin. Arviointi perustuu kunnanhallituksen toimintakertomustietoihin, tarkastuslautakunnan haastatteluissa saatuihin tietoihin ja havaintoihin, asiakirjoihin sekä tilintarkastajan raportteihin. Tarkastuslautakunnan arviointi on jälkikäteisarviointia. Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle vuosittain annettavassa arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöskokouksen yhteydessä. Uuden kuntalain myötä myös kuntakonsernin sisäinen valvonta korostuu.

Lappajärven kunnanvaltuusto on valinnut kokouksessaan 12.6.2017 tarkastuslautakuntaan toimikauttaan vastaavaksi ajaksi 2017–2021 seuraavat jäsenet:

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Mari Hernesniemi	Minna Lammi
Varapuheenjohtaja	Raimo Angervisto	Mauri Annola
Jäsen	Ville Ala-aho	Sointu Ketola
Jäsen	Sanna Granholm	Tarja Toivonen
Jäsen	Eetu Annola	Timo Lintu

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 12.6.2017, § 48 valinnut tilintarkastajaksi toimintakaudelleen Tilintarkastusyhteisö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Kati Mäntylä. Vastuullinen tilintarkastajan on myös toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä.

Uusi tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2017 3 kertaa. Tilivuoden päättymisen jälkeen tarkastuslautakunta on vuonna 2018 kokoontunut 6 kertaa. Tarkastuslautakunta on laatinut tarkastussuunnitelman, joka on pohjana lautakunnan työskentelylle. Lautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen päätöksenteon, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurantaan ja tarkasteluun, viranhaltija- ja luottamushenkilöhaastatteluihin.

Tilintarkastaja on toimittanut tarkastuslautakunnalle vuosien 2017 – 2021 tarkastussuunnitelman ja

vuoden 2017 tarkastusohjelman sekä antanut tarkastuslautakunnan kokouksissa tarkastuslautakunnalle tietoja tilintarkastuksen etenemisestä sekä esitellyt väliraportin ja tarkastusraportin tilintarkastuksesta.

2. Viranhaltijoiden kuuleminen

PVM	Haastateltava	Aihe
6.9.2017	Tilintarkastaja Kati Mäntylä	Tilintarkastajan työohjelma
26.10.2017	Kunnanjohtaja Tuomo Lehtiniemi Hallintojohtaja Päivi Huhtala	Kunnan ajankohtaiset asiat hallintoon ja talouteen
16.11.2017	Tekninen johtaja Anne Övermark	Teknisetoimen ajankohtaiset asiat
11.1.2018	Sivistysjohtaja Tarja Puro Vuokratalojen toimitusjohtaja Kaija Tissarinen Tilintarkastaja Kati Mäntylä	Sivistystoimen ajankohtaiset asiat Vuokratalojen ajankohtaiset asiat Väliraportti
22.2.2018	Kunnanjohtaja Tuomo Lehtiniemi	Kunnan ajankohtaiset asiat
22.3.2018	Hallintojohtaja Päivi Huhtala	Tilinpäätös 2017
19.4.2018		Arviointikertomuksen valmistelu
14.5.2018	Tekninen johtaja Anne Övermark	Investoinnit ja viemäroinnit
24.5.2018	Tilintarkastaja Kati Mäntylä	Loppuraportti

Lisäksi vuoden 2018 kokouksissa on käsitelty arviointikertomuksen laadintaa.

3. Talouden arviointi ja toteutuminen

Lappajärven kunnan toimintakulut olivat 21,4 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja nousivat vuodesta 2016 noin 0,3 miljoonaa euroa. Toimintakate oli - 19,3 miljoonaa euroa. Toimintakate, joka on toimintatuottojen ja kulujen erotus ja osoittaa maksurahoituksen osuuden toiminnan kuluista ja toisaalta sen, paljonko jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate, joka osoittaa lainojen lyhennyksiin, poistoihin ja investointeihin jäävän tulorahoituksen, oli 1,3 miljoonaa euroa.

	Budjetti 2017 (sisältää muutokset)	Toteuma 2017	Toteuma 2016
Toimintatuotot	2 146 438	2 125 538,77	2 188 889,96
Toimintakulut	- 21 813 305	- 21 453 754,56	- 21 116 284,43
Toimintakate	- 19 666 867	- 19 328 215,79	- 18 927 394,47
Verotulot	10 110 000	9 906 304,23	10 353 814,16
Valtionosuudet	10 729 200	10 821 777,00	10 793 140,00
Rahoitustuotot- ja kulut	- 115 000	- 79 114,42	- 79 776,34
Vuosikate	1 057 333	1 323 751,02	2 139 783,35
Poistot	- 1 250 240	- 1 237 698,51	- 1 202 706,17
Tilikauden tulos	- 192 907	86 052,50	937 077,18
Varausten muutokset		27 649,66	26 787,13
Tilikauden + yli/ - alijäämä	- 192 907	113 702,16	963 864,31

Kaavio1.

Tilikauden tulos ennen varausten muutoksia oli 86,0 tuhatta euroa ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 113,7 tuhatta euroa. Talousarviossa budjettimuutosten jälkeen tilikauden tulokseksi sekä tilikauden yli/alijäämäksi oli ennakoitu -192,9 tuhatta euroa. Verotulot laskivat vuodesta 2016 ja valtionosuudet kasvoivat hieman edellisestä vuodesta 2016.

3.1 Talouden tasapainoisuus

Kunta	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Vuosikate (1000€)	1 324	2 140	1 566	1 456	1 010	772
Vuosikate €/asukas	421,7	673,7	487,1	446,6	304,5	228,3
Tilikauden tulos (1000€)	86	937	470	289	45	- 234
Omavaraisuusaste %	55,6	56,8	55,0	55,4	54,9	62,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	61,1	56,7	60,5	56,6	58,4	43,5
Vuosikate/poistot %	106,9	178,0	139,6	121,9	101,7	79,59
Kassan riittävyys, pv	13	13	6	13	10	17
Lainat €/asukas	3706	3432	3333	3327	3023	2008
Kunnan asukasmäärä	3140	3176	3214	3259	3317	3383

Kaavio 2. kunnan talouden tasapainoisuutta kuvaavat luvut

Vuosikate kertoo sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Omavaraisuusaste kuvaa kunnan vakavaraisuutta ja kykyä selviytyä pitkän aikavälin sitoumuksista. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaraisuusaste kunnalla kertoo suuresta velkarasitteesta ja heikosta omavaraisuudesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka suuri osa tuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kyseinen tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selvittää velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kunnan taseessa kertyneet ylijäämät ennen vuoden 2017 tilikauden yli-/alijäämän siirtoa oli 1 054,3 tuhatta euroa. Kunnan tilikauden 2017 ylijäämä oli 113,7 tuhatta euroa. Kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää eikä kuntalain 110 §:n mukaista talouden tasapainottamisvelvoitetta ole.

Uuden kuntalain voimaantulon myötä vuoden 2017 alusta lähtien tunnuslukuja tarkastellaan kuntakonsernin tietojen perusteella.

Konserni	2017	2016	2015
Vuosikate (1000€)	1951	2709	2417
Vuosikate €/asukas	621,3	853,0	752
Tilikauden tulos (1000€)	6	1042	588
Omavaraisuusaste %	47,6	48,3	55,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	61,9	59,0	60,5
Vuosikate/poistot %	100,3	162,5	132,1
Kassan riittävyys pv	35	36	29
Lainat €/asukas	5865	5658	5364
Kunnan asukasmäärä	3140	3176	3214

Kaavio 3. kuntakonsernin talouden tasapainoisuutta kuvaavat luvut

4.2. Kunnan lainamäärän kehitys

Lappajärven kunnan lainakanta oli tilikauden 2017 lopussa yhteensä 11,6 miljoonaa euroa. Edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana luku oli 10,8 miljoonaa euroa.

Vuonna 2017 asukasta kohden oleva lainan määrä tilinpäätöksessä oli 3 706 euroa. Vastaavasta luku edellisessä tilinpäätöksessä oli 3 432 euroa. Lainat ovat kasvaneet edellisestä tilinpäätöksestä. Lainamäärä asukasta kohti on kasvanut sen vuoksi, että sekä lainaa on nostettu että asukasluku on vähentynyt 36 asukkaalla.

Konsernin lainakanta tilinpäätöksessä vuodenvaihteessa oli 18,4 miljoonaa euroa, kun vastaava luku edellisessä tilinpäätöksessä oli 17,9 miljoonaa euroa. Asukasta kohden konsernin lainat olivat vuonna 2017 yhteensä 5 865 euroa (vuonna 2016 yhteensä 5 658 euroa).

4.3. Kunnan tulo- ja kulurakenteen kehitys

Kunnan toimintatuotot tilinpäätöksessä 2017 olivat yhteensä 2,1 miljoonaa euroa (ed. vuonna 2,2 miljoonaa euroa), muutos edelliseen vuoteen nähden oli -2,9 %. Toimintakulut kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen 1,6 % ollen tilinpäätöksessä 2017 yhteensä 21,5 miljoonaa euroa (ed. vuotena 21,1 miljoonaa euroa).

Verotulojen toteuma vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 9,9 miljoonaa euroa (ed. vuonna 10,3 miljoonaa euroa). Valtionosuudet kasvoivat hieman edellisestä tilinpäätöksestä, ollen vuoden 2017 tilinpäätöksessä yhteensä 10,8 miljoonaa euroa.

4.4. Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Uuden kuntalain voimaan tulon myötä vuoden 2017 alusta lähtien tunnuslukuja tarkastellaan kuntakonsernin tietojen perustella. Kriisikuntamenettelyyn voi jatkossa joutua a) jos kertyneitä alijäämiä ei saada katettua neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta tai b) mikäli kriisikuntakriteeri kahtena vuonna peräkkäin täyttävät asetetun raja-arvon tai mikäli kertynyt alijäämä /asukas on viimeisimmässä konsernitilinpäätöksessä yli 1000 euroa/asukas ja sitä edeltävässä konsernitilinpäätöksessä vähintään 500 euroa/asukas tai c) kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

Kriisikuntakriteeri	Raja-arvo	Lappajärven kunta	Raja-arvo
Kuntakonsernin vuosikate on ilman harkinnanvaraista valtionavustusta negatiivinen	0	1 323,7	Ei ylity
Tulovero % on vähintään 1,0 % korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (19,87 % + 1 % = 20,87 %)	20,87 %	21,0 %	Ylittyy
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla.	6184 €/asukas	5 865€/asukas kuntakonsernissa	Ei ylity
Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %	Vähintään/yli 50 %	61,9 %	Ylittyy

Kaavio 3.

Kaavio 3 osoittaa, että Lappajärven kunta ylittää kriisikuntakriteereiden raja-arvot kahden kriteerin osalta.

5. Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi

Lappajärven kunnan strategia

Kunnanvaltuustossa hyväksyttiin 14.11.2016 uusi Elinvoimapolitiittinen ohjelma vuosille 2017 -2021, ja siinä uudeksi visioksi määriteltiin "Hyvän elämän ja elämysten paikka Euroopan suurimman kraatterijärven rannalla". Sen mukaan Lappajärvi keskittyy jatkossa olemaan koko elämän kokoinen asuinkunta, yrittäjyyteen ja työhön kannustava kunta ja vetovoimainen matkailukunta. Uutta kuntastrategiaa valmistellaan. Kuntalain mukaan kunnalla tulee olla kuntastrategia. Kuntastrategian tavoitteena on vahvistaa kunnan toiminnan ohjaamista kokonaisuutena sekä liittää kunnan strateginen suunnittelu ja taloussuunnittelu nykyistä tiukemmin yhteen. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kuntastrategia on valtuuston tärkein ohjausväline kunnan toiminnan pitkäjänteisessä johtamisessa ja ohjaamisessa.

Tarkastuslautakunta on tehnyt tilivuoden aikana arviota toiminnan ja talouden toteutumisesta tulosalueittain sekä kuulemalla tilivelvollisia. Tilinpäätöksestä 2017 on luettavissa jokaisen tulosalueen tarkat toiminta-ajatukset, sitovat tavoitteet, mittarit, arvot ja niissä onnistumiset.

Vuoden 2017 osalta kunnanvaltuustossa sitova sitovuustaso on osastotaso. Tehtäväalue on kunnanhallitukseen nähden sitova taso. Toimintatuotot- ja kulut myönnetään sitovina bruttomääräisinä.

Yleishallinto

Yleishallinnon osaston alaisuuteen kuuluvat seuraavat tehtävätasot: luottamus henkilöhallinto- ja yleiset toimistopalvelut sekä muu yleishallinto tehtäväalueet sekä työllistäminen.

Yleishallinto huolehtii kunnanvaltuustolle, kunnanhallitukselle ja muille yleishallintoon sijoitetuille toimielimille kuuluvista asioista ja vastaa kunnan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä huolehtii omalta osaltaan siitä, että tehokkaasti ja taloudellisesti tuotettuja laadukkaita kuntapalveluja on saatavissa vähintään siinä määrin, mitä laki edellyttää. Lisäksi yleiset toimistopalvelut tehtäväalueeseen kuuluvat henkilöstön työhyvinvointi ja työsuojelu asiat.

Johtopäätös:

Yleishallinto osaston itsearviointin mukaiset tavoitteet on saavutettu.

Yleishallinto kokonaisuutena on toimintatuottojen osalta ylittänyt budjetin ja – kulujen osalta alittanut budjetin.

Terveystoimi ja sosiaalityö

Kunnanvaltuusto on kokouksessa 18.12.2017 jättänyt eroilmoituksen Kuntayhtymä Kaksineuvoiselle, ero tulee voimaan 1.1.2019. Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuudesta neuvotellaan Alajärvi-Vimpeli yhteistoiminta-alueen kanssa.

Terveystoimen osaston alaisuuteen kuuluvat avohoito, laitoshoido, erikoissairaanhoito, ympäristöterveydenhuolto sekä perusterveydenhuolto. Lappajärvi kuuluu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ja sairaanhoitopiirin laskutus tapahtuu Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kautta.

Sosiaalityön osaston tehtäväalueeseen kuuluvat lastensuojelun laitos- ja perhehoito, muut lasten ja perheiden palvelut sekä vanhusten ja vammaisten palvelut, päihdehuolto ja muu sosiaali- ja terveystoimi sekä sosiaalityön palvelut.

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ja edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa tai haittaa ihmisten terveydelle ja elinympäristölle. Perusterveydenhuollosta huolehtii Kuntayhtymä Kaksineuvoinen, joka aloitti toimintansa vuonna 2007.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen tuottaa sekä sosiaali- että vanhuspalvelut. Vanhusten ja muistisairaiden asumispalveluyksikkö Lintukoti aloitti toimintansa syksyllä 2013. Kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Joelinkoti aloitti toimintansa keväällä 2015. Sosiaalityö on jaettu lastensuojelun

laitos- ja perhehoitoon, muut lasten ja perheiden palvelut, vanhusten ja vammaisten palvelut, päihdehuoltoon, muu sosiaali- ja terveystoimeen.

Johtopäätös:

Terveystoimi kokonaisuutena on ylittänyt toimintakulujen budjetin, tosin ylitys ei ole ollut merkittävä.

Sosiaalitoimi yhteensä on alittanut toimintakulujen osalta sille varatut määrärahat eli budjetoidut kustannukset eivät ole ylittyneet.

Sivistystoimi

Sivistystoimen osaston tehtäväalueeseen kuuluvat sivistystoimen hallinto, esi- ja perusopetus, peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta, lukio, ammatillinen ja muu koulutus, kirjasto, varhaiskasvatus ja vapaa-aikatoimi.

Kunta vastaa itse perus- ja lukiokoulutuksesta, toisen asteen koulutuksesta vastaa Järviseudun koulutus kuntayhtymä. Eri-ikäisten vapaa-ajan ohjatusta toiminnan toteuttamisesta vastaa Järvilakeuden kansalaisopiston ja Härmänmaan musiikkiopisto. Sivistystoimi ylläpitää kouluverkkoa, johon kuuluu yksi iso yhteiskoulu keskustassa, Lappajärven yhteiskoulu, ja kaksi kyläkoulua, 2-opettajainen Länsirannan koulu sekä Rantakankaan koulu. Nykyisellä kouluverkolla kunta tarjoaa lähiopetuksen sekä samalla pyritään takaamaan opetuksen hyvä laatu. Sivistystoimeen kuuluu myös kirjaston ylläpitäminen sekä monipuolisten vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuuksien järjestäminen kuntalaisille, kesäasukkaille ja kunnan matkailupalvelujen käyttäjille.

Johtopäätös:

Sivistystoimi on itsearvioinnin tavoitteiden asetannassa suoriutunut hyvin.

Toimintatuotot ovat hieman ylittäneet budjetoidut tuotot. Vastaavasti toimintakulut ovat alittuneet Tarkastuslautakunta pitää positiivisena asiana, Lappajärven kunnassa panostetaan varhaiskasvatukseen, koululaisten opetukseen ja että lukio opetuksessa huomioidaan myös erilaiset hankkeet.

Vapaa-aikatoimi siirtyi elinkeinovoimalautakunnan toiminnan alaisuuteen vuoden 2017 aikana. Samalla uudistuksessa liikuntapaikkojen hallinto siirtyi teknisen toimen alaisuuteen.

Sivistystoimi kokonaisuutena on toimintatuottojen osalta ylittänyt budjetin ja toimintakulujen osalta alittanut budjetin.

Muut palvelut

Muut palvelut sisältävät elinkeinoelämän edistämisen osaston. Osaston tehtäväalueeseen kuuluvat myös oikeudenhoito ja turvallisuus, palo- ja pelastustoimi, rakennusvalvonta sekä ympäristön huolto. Oikeudenhoito ja turvallisuusteen kuuluva talous- ja velkaneuvonta tuotetaan Lappajärven kunnassa ja Evijärven kunta ja Kauhavan kaupunki ostavat palvelut Lappajärveltä. Palo- ja pelastustoimen osalta Lappajärvi kuuluu Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokseen, joka tuottaa ja järjestää lainsäädännön ja sopijakuntien edellyttämät palvelut tehokkaasti, taloudellisesti ja tehtävän edellyttämällä laadutasolla. Rakennusvalvonnan tehtävänä on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten tehtävien hoitaminen. Ympäristöhuollon tehtävänä on edistää ympäristön säilymistä kestävässä sekä luonnon ja rakennetun ympäristön arvoiltaan monimuotoisena, viihtyisenä ja virikkeellisenä.

Johtopäätös:

Muut palvelut osaston itsearvioinnille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Elinkeinoelämän edistämisen visio vuoteen 2021 on Hyvän elämän ja elämysten paikka Euroopan suurimman kraatterijärven rannalla.

Yritystoiminnassa ja elinkeinoelämässä on tapahtunut piristystä parempaan suuntaan.

Muut palvelut yhteensä toimintatuottojen osalta ylittänyt budjetoidut määrärahat ja toimintakulujen osalta määrärahat ovat alle budjetoidun.

Tekninen toimi

Teknisen toimen osastoon kuuluvat yhdyskuntasuunnittelu, yhdyskuntapalvelut, toimitila- ja vuokrauspalvelut, vesihuolto, jätehuolto, maa- ja metsätilat, muu liikeluonteinen toiminta sekä muu toiminta, ympäristöpalvelut tehtävälueet.

Yhdyskuntasuunnittelun tehtävänä on teknisen hallinnon sekä kaavoituksen ja mittaustoimen järjestäminen. Yhdyskuntapalvelujen tavoitteena on liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden sekä ulkoilu- ja liikunta-alueiden hyvin hoidettu ja toimiva infrastruktuuri. Toimitila- ja vuokrauspalveluiden tehtävänä on kunnan rakennusten kunnossapidosta ja rakennuttamisesta vastaaminen. Talousveden laatuvaatimukset ja – tavoitteet täyttävän veden toimittaminen asiakkaille ja asiakkaiden viemäriverkostoon toimittamien jätevesien pois johtaminen ja puhdistaminen ympäristöviranomaisen edellyttämällä tavalla kuuluvat muun muassa vesihuollon toiminta-ajatukseen. Jätehuollon osalta kunta on osakkaana vuonna 1996 perustetussa Millespakka Oy:ssä. Maa- ja Metsätilojen käytön suunnittelu ja hallinta kuuluvat maa- ja metsätilat tulosalueen toimenkuvaan. Muu liikeluonteinen toiminta sisältää konekeskuksen toiminnan sekä Ympäristöpalvelut sisältävät uuden ympäristölautakunnan toimintamenot. Ympäristölautakunta on yhdistetty entisestä rakennuslauta- ja ympäristölautakunnasta, kesken vuoden.

Johtopäätös:

Teknisen toimen tavoitteet itsearvioinnissa ovat lähes toteutuneet.

Tekninen toimi kokonaisuutena on toimintatuottojen ja toimintakulujen osalta alittanut budjetin.

Elinvoimapalvelut

Uuden hallintosäännön voimaantulon myötä kesäkuun 1. päivä 2017, perustettiin uusi osasto Elinvoimapalvelut. Tämän alla ovat elinvoimalautakunta, -palvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Elinvoimalautakunnalle ei pääosin ole vuoden 2017 kirjattu tuloja/menoja, koska ne oli budjetoitu vanhoille kustannuspaikoille.

6.0 Huomioita

Kokonaisuutena kunnanvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin saavutettu.

Uudessa kuntalaissa on korostettu strategisen suunnittelun merkitystä ja koko kuntakonsernin huomioon ottamista toiminnan ja talouden suunnittelussa. Kunnalla on lakisääteinen velvoite laatia kuntastrategia, jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Kuntastrategiaa koskeva säännöstä sovelletaan vuonna 2017. Talousarvio ja -suunnitelma tulisi laatia niin, että se toteuttaa kuntastrategiaa.

Tarkastuslautakunta katsoo, että tiedonsaanti sekä asioiden käsittely ovat menneet parempaan suuntaan. Lautakunta toivoo, että internetissä pidettävien pöytäkirjojen liitteet olisivat myös saatavilla.

Lautakunta korostaa, että hallinto-osastot parantaisivat tavoitteiden määrittelyä sekä mittareiden käyttökelpoisuutta sekä laadukkuutta. Tavoitteiden pitäisi olla useammin muutoksia, joihin pyritään. Lisäksi huomiota on syytä kiinnittää, että tavoitteelle annettaisiin laadullinen ja tai määrällinen ominaisuus / kehityssuunta/tila johon aiotaan pyrkiä. Lakisääteisten veloitteiden täyttäminen ei itsessään ole kuntalain tarkoittama tavoite. Valtuuston osallistuminen tavoitteenasetteluprosessiin on tärkeää.

Uuden kuntalain myötä kriisikuntaa koskevat tarkasteltu johdetaan osiin konsernin luvuista, joten talousarviossa korostuu aiempaa tarkemmin kuntakonsernin näkökulma sekä vastuut ja veloitteet. Tarkastuslautakunta toivoo, että tavoiteasetannassa kiinnitettäisiin myös huomiota kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteiden määrittelyyn. Talousarviossa- ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Aikaisimmissa arviointikertomuksissa lautakunta on toivonut kiinnitettävän huomiota investointien huolellisempaan suunnitteluun. Vuonna 2017 investointien alkuperäinen investointien määrärahavaraus oli nettona 2262,5 tuhatta euroa. Talousarviomuutoksia investointien määrärahavaraus ei tilikaudella ole tehty. Investointien toteuma nettona tilinpäätöksessä oli 1554,5,8 tuhatta euroa, lautakunta silti edelleen toivoo investointikohteiden osalta tarkempaa harkintaa. Myös viemäröintihankkeiden suunnittelussa tulisi huomioida hankkeiden samankaltaisuus kuntalaisten näkökulmaa ajatellen.

Tarkastuslautakunta korostaa, että koulujen tila-asiat sekä sisäilmaongelmat tulee saattaa kuntoon, jotta henkilökunta ja oppilaat voivat keskittyä koulutyöhön ja sen kehittämiseen.

7.0 Yhteenveto

Tilikauden tulos oli jälleen ennakoitua parempi, ollen ylijäämäinen 113,7 tuhatta euroa. Kunnalla ei ole taseessa katettavia alijäämiä aikaisemmilta vuosilta.

Tilinpäätöksessä olevat selvitykset sisäisen valvonnan ja järjestämisestä kunnassa ja kuntakonsernissa ovat riittävät.

Talouden osalta on tiukkaa linjaa jatkettava huomioiden myös kuntakonserni. Kriisikuntakriteereistä täyttyivät kaksi neljästä kriteeristä. Talouden pidossa tulee huomioida koko konsernin taloudelliset sekä tulokselliset tavoitteet.

Kunnan vetovoimaisuuteen sekä kuntamielikuvaan on jatkossakin panostettava.

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallituksen lausunnon 30.9.2018 mennessä toimenpiteistä, joihin tässä arviointikertomuksessa nostettujen asioiden kuntoon saattamiseksi on ryhdytty.

8.0 Allekirjoitukset

Lappajärvellä 24 toukokuuta 2018

Mari Hernesniemi

puheenjohtaja

Raimo Angervisto

varapuheenjohtaja

Ville Ala-aho

Jäsen

Sanna Granholm

jäsen

Eetu Annola

jäsen

